

II.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 02-35/3-3744/09

25. prosinca/decembra 2009. godine
Sarajevo

Ministar
Dr. **Perica Jelečević**, v. r.

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

10

Na temelju članka 111. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/97), federalni ministar zdravstva donosi

PRAVILNIK

O DODATNOJ EDUKACIJI POLIVALENTNIH PATRONAŽNIH SESTARA/ SESTARA U ZAJEDNICI U PRIMARNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom se utvrđuje sadržaj i način provođenja dodatne edukacije polivalentnih patronažnih sestara/ sestara u zajednici u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (u daljnjem tekstu: edukacija), uvjeti koje moraju ispunjavati zdravstveni djelatnici koji pristupaju edukaciji, odnosno zdravstvene ustanove i druge ustanove koje obavljaju edukaciju, kao i način provjere znanja.

Članak 2.

Edukacija iz članka 1. ovog Pravilnika predstavlja organizirani oblik teoretskog i stručno-praktičnog osposobljavanja medicinskih sestara-tehničara-smjer: opći (u daljnjem tekstu: polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici) za pružanje zdravstvenih usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Edukacija se obavlja pod nadzorom Federalnog ministarstva zdravstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), odnosno ustanove koju odredi Ministarstvo, a s ciljem osiguranja: efektivnije i efikasnije zdravstvene zaštite; smanjenja nejednakosti u dostupnosti zdravstvene zaštite; učešću lokalne zajednice u brizi za zdravlje; kontinuiteta zdravstvene njege; spone između intramuralne i extramuralne njege.

Članak 3.

Izrazi koji se rabe u ovom Pravilniku imaju slijedeće značenje:

Polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici - pružaju usluge cjelokupnoj populaciji u zajednici (od rođenja do smrti), pružaju potporu zdravim stilovima života, brinu za socijalno okruženje, brinu za marginalne grupe u lokalnoj zajednici, pružaju potporu rođenoj i nerođenoj djeci i potpomažu u zdravoj starosti, pružaju kućnu sestrinsku negu kod bolesti i invalidnim osobama, pružaju negu onima koji njeguju (care for carers), prepoznaju i razumiju prioritete za zdravstvenom njegom u zajednici

Intramuralna njega-koordinacija njege unutar zdravstvene djelatnosti

Extramuralna njega-koordinacija njege izvan zdravstvene, odnosno uključujući druge djelatnosti

II. UVJETI ZA PRISTUPANJE EDUKACIJI

Članak 4.

Zahtjev za edukaciju može podnijeti javna zdravstvena ustanova za uposlenika- medicinsku sestru-tehničara.

Medicinskoj sestri-tehničaru može se odobriti edukacija iz članka 1. ovog Pravilnika ako ispunjava slijedeće uvjete:

- da ima završenu visoku, višu ili srednju medicinsku školu- smjer: opći,
- da ima položen stručni ispit,

- da posjeduje licencu za rad izdanu od ovlaštene komore,
- da je u radnom odnosu u zdravstvenoj ustanovi koja podnosi zahtjev za edukaciju.

Članak 5.

Zahtjev za edukaciju iz članka 4. ovog Pravilnika se podnosi Ministarstvu.

Na temelju podnijetog zahtjeva, a po provedenom postupku, federalni ministar zdravstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar) donosi rješenje.

Rješenje donijeto u smislu stavka 2. ovog članka je konačno.

III. PLAN EDUKACIJE

Članak 6.

Edukacija iz članka 1. ovog Pravilnika se obavlja po planu koji je utvrđen ovim Pravilnikom.

Planom se utvrđuje pregled nastavnih jedinica i njihovo trajanje koje je medicinska sestra-tehničar (u daljnjem tekstu: polaznik edukacije) dužna obaviti.

Plan edukacije je sastavni dio ovog Pravilnika (Prilog 1.)

IV. NAČIN OBAVLJANJA EDUKACIJE

Članak 7.

Teoretski dio edukacije obavljaju zdravstvene ustanove primarne zdravstvene zaštite koje ispunjavaju slijedeće uvjete glede prostora, opreme i kadra, i to da imaju:

- organiziranu službu polivalentnih patronažnih sestara/sestara u zajednici
- najmanje jednu prostoriju za održavanje nastave, koja ispunjava higijensko-tehničke uvjete namijenjene za učionice;
- sanitarni čvor u blizini prostorija za nastavu;
- prikladan namještaj u učionici;
- stručni kadar za održavanje teoretske nastave po nastavnim jedinicama utvrđenog plana
- potrebnu opremu i nastavna pomagala neophodnu za održavanje teoretske nastave.

Članak 8.

Federalni ministar rješenjem utvrđuje koje zdravstvene ustanove u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), ispunjavaju uvjete za obavljanje teoretskog dijela edukacije iz članka 7. ovog Pravilnika.

Članak 9.

Praktični dio edukacije obavlja se u okviru geografski definiranim području i to: u domu pacijenta, na radnom mjestu pacijenta, u školama i vrtićima, u domu za umirovljenike i stare osobe, u dragovoljnim organizacijama i agencijama za pomoć, u centrima za socijalnu skrb i sl., a vrši se pod nadzorom mentora imenovanog od strane zdravstvene ustanove.

Za mentora iz stavka 1. ovog članka može biti imenovana medicinska sestra-tehničar koja ima najmanje pet godina radnog iskustva kao polivalentna patronažna sestra/sestra u zajednici,

Članak 10.

Edukacija po odredbama ovog Pravilnika traje 80 sati teoretskog dijela i 60 sati praktičnog rada.

Edukacija se obavlja u redovnom radnom vremenu.

V. NAČIN PROVJERE ZNANJA, SASTAV I RAD ISPITNE KOMISIJE, KAO I IZDAVANJE UVJERENJA O USPJEŠNO ZAVRŠENOJ PROVJERI ZNANJA ZA POLIVALENTNE PATRONAŽNE SESTRE

Članak 11.

Provjeru znanja obavlja komisija koja se sastoji od tri člana.

Članove komisije imenuje federalni ministar iz reda educiranih edukatora polivalentnih sestara/sestara u zajednici.

Na provjeri znanja polaznici edukacije moraju prezentirati jedan istraživački rad koji obuhvata procjenu obitelji i zajednice.

Članak 12.

Provjeri znanja može pristupiti samo polaznik edukacije koji je redovito pohađao nastavu iz teoretskog i praktičnog dijela, odnosno polaznik koji je pohađao najmanje 80% nastave iz teoretskog i praktičnog dijela.

Provjera znanja iz stavka 1. ovog članka vrši se usmeno uključujući istraživački rad iz stavka 3. članka 10. ovog Pravilnika.

O tijeku provjere znanja vodi se zapisnik, u koji se unose osobni podaci osobe čije se znanje provjerava i podaci o sadržaju provjere.

Članak 13.

Provjeri znanja može se pristupiti najviše dva puta, s tim da između provjera znanja mora proći najmanje mjesec dana.

U slučaju da polaznik edukacije i nakon druge provjere znanja ne zadovolji, upućuje se na ponovno obavljanje edukacije.

Članak 14.

Zdravstvena ustanova koja je organizirala provjeru znanja dužna je najkasnije u roku od sedam dana, od dana obavljene edukacije dostaviti zapisnike i drugu dokumentaciju Ministarstvu, a radi izdavanja uvjerenja o uspješnoj provjeri znanja za polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici (u daljnjem tekstu: uvjerenje).

Polaznik edukacije koji je uspješno završio provjeru znanja za polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici, federalni ministar izdaje uvjerenje iz stavka 1. ovog članka.

Uvjerenje potpisuje federalni ministar i predsjedatelj Ispitne komisije.

Sadržaj i izgled uvjerenja sastavni je dio ovog Pravilnika (Prilog 2).

Nakon dobivenog uvjerenja, polaznik edukacije stječe pravo da samostalno radi kao polivalentna patronažna sestra/sestra u zajednici.

Članak 15.

Troškove edukacije, kao i završne provjere znanja utvrđuje federalni ministar posebnim rješenjem.

Troškove edukacije, kao i završne provjere znanja snosi zdravstvena ustanova koja je uputila polaznike edukacije na edukaciju suglasno odredbama ovog Pravilnika.

Članak 16.

O polaznicima edukacije koji su uspješno završili provjeru znanja Ministarstvo vodi evidenciju.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

Zdravstvenom djelatniku koji je obavio edukaciju za polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici, u Federaciji, odnosno u Bosni i Hercegovini, kao i u inozemstvu, priznaje se plan obavljene edukacije, kao i uspješno završena provjera znanja nakon obavljene edukacije.

Zdravstvenom djelatniku koji je obavio edukaciju iz obiteljske medicine u Federaciji, odnosno u Bosni i Hercegovini, kao i u inozemstvu, priznaje se plan obavljene edukacije iz obiteljske medicine, u dijelu koji je kompatibilan sa planom edukacije za polivalentne patronažne sestre.

Članak 18.

Priznavanje edukacije iz članka 16. ovog Pravilnika, vrši federalni ministar, na temelju podnijetog dokumentiranog zahtjeva zdravstvenog djelatnika.

Uz zahtjev iz stavka 2. ovog članka, prilaže se:

- diploma o završenoj visokoj, višoj, odnosno srednjoj medicinskoj školi-smjer: opći, ako je visoka, viša, odnosno srednja medicinska škola završena u inozemstvu, uz ovjerenu diplomu dostavlja se i nostrifikacija diplome, odnosno svjedodžbe;
- plan obavljene edukacije za polivalentne patronažne sestre, odnosno plan i program obavljene edukacije iz

obiteljske medicine ovjeren od strane organa koji ga je donio, a ako je u pitanju plan i program iz inozemstva, prijevod istog sa ovjerom ovlaštenog prevoditelja, uvjerenje o uspješnoj provjeri znanja za polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici, iz članka 17. stavka 1.

Članak 19.

Na temelju podnijetog zahtjeva po provedenom postupku, federalni ministar donosi Rješenje.

Rješenje donijeto u smislu stavka 1. ovog članka je konačno.

Članak 20.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37- 9444/09

28. prosinca 2009. godine
Sarajevo

Ministar

Prim. dr. sci. **Safet Omerović** v. r.

Prilog br. 1

PLAN EDUKACIJE

ZA POLIVALENTNE PATRONAŽNE SESTRE/SESTRE
U ZAJEDNICI

1. Teoretski dio-80 sati:

Pregled nastavnih jedinica:

1.1. Sustav zdravstvene zaštite u F BiH (1 sat)

- Struktura sustava zdravstvene zaštite
- Politika i legislativa zdravstvene zaštite
- Reforma zdravstvene zaštite
- Financiranje zdravstvene zaštite, alokacija resursa
- Pružanje usluga
- Uloga glavne medicinske sestre/tehničara

1.2. Pružanje primarne, sekundarne i tercijarne
zdravstvene zaštite (1 sat)

- Definicija primarne, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite
- Perspektiva SZO, nacionalna perspektiva
- Razvoj službi primarne, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite
- Implikacija na zdravstvenu njegu i polivalentu patronažnu službu /sestrinstvo u zajednici

1.3. Primarna zdravstvena zaštita i zdravstvena njega u
zajednici (1 sat)

- Koncept primarne zdravstvene zaštite (definicija i principi)
- Koncept zdravstvene njege u zajednici
 - a. njega ljudi u njihovom domu
 - b. rad sa vladinim i nevladinim organizacijama
- Umrežavanje između primarne zdravstvene zaštite i zdravstvene njege u zajednici

1.4. Zdravstvena njega u zajednici (5 sati)

- Povijest, razvoj u prošlosti, sadašnja situacija, strategija za budućnost
- Zašto je potreban servis polivalentnih patronažnih sestara/ sestrinstva u zajednici?
- Šta je to polivalentno patronažno sestrinstvo/ sestrinstvo u zajednici?
- Koje su vještine i znanja potrebna za rad polivalentnih patronažnih sestara/ sestre u zajednici?
- Pet rutinskih vještina za sestru u zajednici: pružanje njege, donošenje odluka, komunikator, lider zajednice i menadžer
- Organizacija servisa polivalentnih patronažnih sestara /sestrinstva u zajednici
- Dokumentacija polivalentnih patronažnih sestara /sestara u zajednici
- Značaj intramuralne i ektramuralne suradnje
- Uloge unutar tima primarne zdravstvene zaštite
- Ciljevi i zadaci

- Sastanci i koordinacija
- Pacijent kao član tima
- Veza sa timom zdravstvene njege u bolnici

1.5. Profiliranje zajednice - rad sa lokalnom zajednicom, korištenje pristupa procjena zdravstvenih potreba (3 sata)

- Definicija profiliranja i procjene zdravstvenih potreba
- Tri stadija profila- skupljanje/ analiza/ prezentacija
- Pristup korištenja informacija (istraživanje, statistika, lokalna zajednica, mediji zdravstveni radnici, socijalna služba)
- Okvir za razvoj profila zajednice (studentov raspored procjene)
- Razvijanje službi i podrška zdravstvenim projektima u zajednici

1.6. Procjena pacijenta (6 sati)

- Uvod u koncept procesa zdravstvene njege (procjena)
- Korištenje modela zdravstvene njege
- Procjena stanja pacijenta (sestrinski proces, sestrinska procjena, upotreba obrasca za procjenu u kući)
- Uvod u funkcionalnu/ službenu procjenu (SZO)
- Procjena zdravstvene njege
- Razvoj kontrole liste/ popisa za procjenu domaćinstva
- Sesija vježbanja procjenjivanja pacijenta

1.7. Planiranje njege- planiranje u partnerstvu sa pacijentima i obitelji (3 sata)

- Proces zdravstvene njege - planiranje, implementiranje i evaluacija
- Njega pacijenta utemeljena na procjeni zdravlja
- Donošenje kliničkih odluka u planiranju njege
- Planiranje njege u partnerstvu sa pacijentom i obitelji (sestrinski proces-planiranje, implementacija, evaluacija)

1.8. Vođenje sestrinske dokumentacije (2 sata)

- Dokumentacija polivalentne patronažne sestre/ sestre u zajednici (važnost vođenja sestrinske dokumentacije)
- Karton pacijenta
- Protokol/karton zajednice (struktura, metoda)
- Kompjutersko bilježenje i menadžment informacija
- Procjena zdravstvene njege, plan njege
- Pacijentov karton kod kuće
- Obrasci naloga ljekara i sestre
- Obrazac za put pacijenta bolnica-kuća, kuća-bolnica
- Zakonski aspekti vođenja dokumentacije

1.9. Etički aspekti njege (1,5 sat)

- Značaj povjerljivosti informacija u zajednici
- Kodeks profesionalnog obavljanja zdravstvene njege
- Praktični aspekti povjerljivosti podataka u zdravstvenoj njezi u zajednici
- Etička pitanja vezana na zdravstvenu njegu u zajednici

1.10. Obučavanje pacijenata/obitelji (1,5 sat)

- Procjenjivanje znanja/iskustva pacijenta
- Planiranje-plan obuke
- Implementacija-demonstriranje
- Evaluacija
- Praktična primjena, obuka obitelji (npr.aplikacija inzulina, njega stome)

1.11. Zdravlje i zaštita polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici pri radu (1 sat)

- Zaštita od opasnosti na poslu-toksične supstancije, povrede/nezgode, infekcije
- Vlastita zaštita u kući-agresija/nasilje od strane pacijenta/obitelji

Mikro/kontekst, socijalno psihološki aspekti primarne zdravstvene zaštite i zdravstvena njega u zajednici

1.12. Obitelj (3 sata)

- Hijerarhija ljudskih potreba po Maslow-u, duhovnost, motivacija i ljudsko ponašanje, obiteljski odnosi, ljubav i pripadanje

- Ljudski rast i razvoj kroz životne dobi od prezačeca, rođenja, djetinjstva, odraslog doba, starosti, smrti/umiranje

1.13. Ljudi i bolest, obitelj/ prijatelji kao njegovatelji (1,5 sat)

- Mitovi o uzrocima bolesti i tretmanima
- Kako izaći na kraj sa postojanjem kulturoloških i grupnih odrednica bolesnog ponašanja. Naučena bespomoćnost, npr. " Uloga bolesnika"
- Pritisak obitelji
- Osnaživanje pacijenta i obitelji
- Zašto ljudi postaju njegovatelji
- Očekivanje obitelji, mogućnosti / obveze
- Podrška članovima obitelji koji su njegovatelji
- Stres njegovatelja- fizički/ mentalni/ emotivni
- Predah u njezi

1.14. Nevladine i humanitarne organizacije (1,5 sat)

- Nevladine organizacije
- Humanitarne organizacije(Crveni križ/polumjesec i dr.)
- Cilj, svrha, zadaci, rukovođenje, financiranje
- Suradnja sa servisom polivalentnih patronažnih sestara/ sestrinstva u zajednici, razmjena informacija

1.15. Socijalna zaštita i organizacija službe (1,5 sat)

- Organizacija rada Centara za socijalnu skrb
- Uloga, način pružanja usluga, propisi iz oblasti socijalne skrbi
- Procjena potreba pojedinca/ obitelji za socijalnom skrbi
- Suradnja sa servisom polivalentnih patronažnih sestara/ sestrinstva u zajednici, razmjena informacija

1.16. Epidemiologija-generalno i sadašnja situacija u zemlji (1 sat)

- Definicija, epidemija, endemija, epidemiologija
- Statistički pokazatelji zdravstvenog stanja stanovništva
- Vrijednost dokaza u statistici (planiranje/pružanje njege, simptomatologija)
- Uporaba informacija

1.17. Socijalna medicina, javno zdravstvo, zdravlje okoliša - situacija u zemlji (2 sata)

- Uloge i zadaci socijalne medicine, javnog zdravstva i zdravlja okoliša
- Definicija zdravlja
- Promocija zdravlja i zdravstveno vaspitanje
- Promocija zdravlja i prevencija bolesti kroz životne dobi
- Masovne nezarazne i zarazne bolesti, specifičnosti
- Primarna, sekundarna i tercijarna prevencija
- Uloge i funkcije (uvjeti stanovanja, sanitacije i kontrola nametnika)
- Rizici u okolini (zagađenje, radijacija, industrijski otpadi, pročišćavanje vode)
- Pristup službama informacija i pomoći
- Zaštita polivalentne patronažne sestre/ sestre u zajednici od rizika u okolini
- Skrining zdravlja-prevencija bolesti
- Važnost i dostupnost skrininga
- Obuka pacijenta/obitelji

1.18. Komuniciranje i savjetovanje (3 sata)

- Proces komunikacije, pisana-verbalna i neverbalna komunikacija
- Barijere u komuniciranju, načini unaprijeđenja komunikacije
- Vještine slušanja i intervjuiranje (otvorena i zatvorena pitanja)
- Etička pitanja u komuniciranju
- Dijeljenje informacija
- Definicija primarnog i sekundarnog savjetovanja
- Razlika između intervjuiranja i savjetovanja
- Aktivnosti savjetovanja (rad sa pojedincima i obitelji)

1.19. Obiteljska medicina (1 sat)

- Djelokrug rada obiteljskog ljekara i medicinske sestre koja radi u timu (zadaci, struktura i organizacija)
- Veza i komunikacija sa servisom polivalentnih patronažnih sestara/ sestara u zajednici

1.20. Planiranje obitelji, zdravlje djeteta i majke (3 sata)

- Seksualnost i seksualno/reproduktivno zdravlje
- Kontracepcija
- Seksualno prenosive bolesti
- Seksualno zlostavljanje
- Zdrava trudnoća (zdrav stil života, rizici u trudnoći, specifični rizici po zdravlje, zaposlenje, socijalna skrb, kultura)
- Ishrana majke
- Prenatalna zaštita, porod, postnatalna njega, osiguranje njege
- Dojenje
- Majka-adolescent, obitelj samohranog roditelja
- Njega bolesnog djeteta

1.21. Cjepivo (1 sat)

- Kalendar cjepiva
- Cjepivo (kontraindikacije, tehnika izvođenja, nus pojave)
- Edukacija roditelja

1.22. Mentalno zdravlje i psihijatrijska zaštita (2 sata)

- Njega pacijenata sa mentalnim problemima (definicija, uzroci, klasifikacija, tretman, menadžment)
- Suradnja sa centrima za mentalno zdravlje u zajednici
- Zloupotreba supstanci (lijekovi, droga, alkohol itd.)
- Zdravlje i poremećaji u adolescentnom periodu
- Zakon o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama

1.23. Njega ljudi sa poremećajem učenja (1,5 sat)

- Uzroci poremećaja učenja
- Promjene ponašanja i intervencije
- Problemi fizičke njege
- Podsticanje samostalnosti
- Podrška obitelji
- Priprema službi-rehabilitacija, osiguranje edukacije, institucionalna njega i njega u zajednici

1.24. Rehabilitacija (2 sata)

- Suvremene metode rehabilitacije
- Fizioterapija- pokretljivost
- Premještanje pacijenta
- Vježbe (aktivne, pasivne)
- Prevencija kontraktura i drugih komplikacija
- Pribor-pomagala kod kuće
- Govorna terapija/tehnike/liječenje
- Metode komunikacije

1.25. Tretiranje hitnih slučajeva (2 sata)

- Vrste hitnih slučajeva kod kuće (trovanje, povrede, vatra, samoubojstvo, srčani zastoj, gubitak svijesti itd.)
- Prva pomoć -intervencije
- Dobijanje pomoći od članova obitelji, stupanje u kontakt sa Službom za hitnu medicinsku pomoć
- Kardiopulmonalno oživljavanje

1.26. Zdravstvena njega u slučaju katastrofa (1 sat)

- Definicija i tipovi katastrofa
- Tretman posljedica katastrofa (povrede, dostava hrane/vode, sklonište, širenje bolesti, poremećaji mentalnog zdravlja, rehabilitacija žrtava nesreće)
- Emocionalni uticaji na medicinsku sestru

1.27. Zdravlje u vrtićima i školama (2 sata)

- Procjena zdravlja djece (rast i razvoj)
- Najčešće dječje bolesti
- Zdravlje i sigurnost u vrtićima i školama
- Najčešće povrede djece (trovanje, utapanje, padovi, nesreće)

- Zdrava ishrana
- Njega zuba
- Fizički i psihički razvoj
- Zakonska regulativa
- Zlostavljanje djece

1.28. Nastavak i provođenje bolničkih vještina u kući (1 sat)

- Razlika između njege pacijenta kod kuće i u bolnici
- Priprema za kućnu posjetu-prikupljanje informacija iz različitih izvora, priprema pribora, psihološka priprema
- Poduzimanje postupaka-prilagođavanje kući, uključivanje pacijenta/obitelji, postavljanje pribora, sigurno odlaganje, podučavanje pacijenta

1.29. Premještaj pacijenta između bolnice i zajednice (1 sat)

- Prenošćenje informacija o pacijentu, usmeno i u pisanom obliku
- Posjeta pacijenta u bolnici
- Priprema obitelji za otpust pacijenta iz bolnice
- Nabavljanje potrebnog materijala/lijekova
- Procjena pacijenta i pravljenje plana njege nakon otpusta
- Praktična primjena planirane njege

1.30. Njega pacijenta (6 sati)

- Prevencija
- Anatomija i fiziologija
- Etiologija različitih stanja/prevalencija
- Liječenje i kontrola simptoma
- Sestrinske intervencije
- Rehabilitacija
- Aspekti edukacije pacijenta
- Praktična primjena bazirana na evidenciji
- Njega pacijenta sa različitim stanjima i oboljenjima-kardiovaskularna oboljenja, karcinom, respiratorna oboljenja, DM, neurološka oboljenja, infektivna oboljenja, oboljenja specifična za lokalnu zajednicu.)

1.31. Njega gerijatrijskih pacijenata/rad sa obitelji (2 sata)

- Obitelj i gerijatrijski pacijent
- Najčešći problemi u gerijatriji (poremećaji, padovi, povrede)
- Depresija i demencija
- Problemi sa osjetilima (sluh, vid, miris, okus)
- Zlostavljanje starih
- Pravilna ishrana
- Suradnja sa socijalnom službom i smještanje u dom za stara lica

1.32. Njega umirućeg/palijativnog pacijenta (4 sata)

- Definicija palijativne njege
- Organizacija njege-timski rad-tim primarne zdravstvene zaštite/multidisciplinarni timovi/njega u hospisima
- Proces bolesti (primarna lokacija i postojanje metastaza)
- Fizička njega -kontrola simptoma (mučnina, povraćanje, poremećaj spavanja, ishrana, opstipacija/dijareja, dispneja)
- Tretman akutnog i kroničnog bola
- Emocionalna i duhovna njega - pacijenta/obitelji/sestre
- Posjeta obitelji nakon gubitka člana obitelji

1.33. Suočavanje sa tugom i smrću (2 sata)

- Pet razina umiranja po Kubler-Rossu: šok, poricanje, ljutnja, prihvatanje i tuga
- Svjesnost pacijenta, obitelji, njegovatelja o pacijentovom stanju
- Posjete i savjetovanje ožalošćenih. Važnost rituala
- Savjetovanje osoblja- kako se razdvojiti od obitelji i prijatelja
- Kulturološki i vjerski običaji u svezi umiranja

Bazične vještine sestara u zajednici (npr. tretman rane, održavanje kontinencije, kateterizacija, njega stome, rehabilitacija,)**1.34. Tretman rane (2 sata)**

- Fiziologija zarastanja rane, faktori koji utiču na zarastanje
- Različite vrste rana (kirurška, traumatska, maligna, rane nastale pritiskom, itd.)
- Procjena rane-koristeći grafikone za procjenu
- Način previjanja rane u kući
- Obučavanje pacijenta/porodice
- Čimbenici koji utiču na zarastanje rane (infekcije, ishrana, povreda, oštećen dotok krvi, terapija itd.)

1.35. Održavanje kontinencije (1 sat)

- Urinarna i fekalna kontinencija/uzroci/incidencija/ispitivanje
- Urinarna i fekalna inkontinencija
- Procjena/trajanje problema, simptomi, suradnja unutar tima (po potrebi pregled od strane doktora)
- Edukacija pacijenta o pravilnom uzimanju urina i stolice za pregled
- Planiranje-sestrinske intervencije (vježbanje mjehura/crijeva, vježbanje toaleta, zaštita katetera, psihološka podrška, pribor kod kuće, odlaganje produkata)

1.36. Kateterizacija (1 sat)

- Vrste katetera
- Tehnika plasiranja katetera
- Ispiranje i toaleta katetera

1.37. Njega stome (1 sat)

- Vrste stoma
- Njega i toaleta stome
- Edukacija pacijenta o samonjezi

1.38. Rehabilitacija (2 sata)

- Suvremene metode rehabilitacije
- Fizioterapija- pokretljivost
- Premještanje pacijenta
- Vježbe (aktivne, pasivne)
- Prevencija kontraktura i drugih komplikacija
- Pribor-pomagala kod kuće
- Govorna terapija/tehnike/liječenje
- Metode komunikacije

1.39. Osvrt na praksu (1 sat)

- Vještine izvještavanja- zaštita i povjerljivost podataka
- Individualni rad na zdravstvenoj procjeni i planu njege
- Prezentacije učesnika edukacije zdravstvene procjene i plana njege
- Individualni rad na profilu zajednice
- Prezentacije učesnika edukacije profila zajednice

1.40. Osiguranje kvaliteta u zdravstvenoj njezi u zajednici (1 sat)

- Značaj, potreba i definicija kvaliteta
- Osiguranje kvaliteta u zdravstvenoj njezi u zajednici

2. Praktični dio-60 sati:**2.1. Praksa zdravstvene njege u zajednici**

- Kućne posjete sa mentorom

Prilog br.2**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA**

Broj:.....

Mjesto:.....

Na temelju članka 13. Pravilnika o dodatnoj edukaciji polivalentnih patronažnih sestara/sestara u zajednici u primarnoj zdravstvenoj zaštiti („Sl. novine FBiH“, br: /09), federalni ministar izdaje:

U V J E R E N J E
o dodatnoj edukaciji polivalentnih patronažnih sestara/sestara u zajednici

.....,rođen-a
(prezime, očevo ime, ime) (stručno zvanje)

.....,,
(dan, mjesec i godina) (mjesto) (općina)

....., nakon uspješno završenog teoretskog i praktičnog
(država)

dijela edukacije polivalentnih patronažnih sestara/sestara u zajednici

za....., pristupio-la je danagodine
(stručno zvanje)

Završnoj provjeri znanja pred Ispitnom komisijom Federalnog ministarstva zdravstva. Komisija je ocijenila da je kandidat uspješno završio-la provjeru znanja iz dodatne edukacije polivalentnih patronažnih sestara/sestara u zajednici, te time stekao-la pravo da samostalno radi kao polivalentna patronažna sestra/sestra u zajednici.

PREDSJEDATELJ KOMISIJE

MINISTAR

M. P.